

יהדות

דינים

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעותיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(8×10)	—	80	נקודות
פרק שני	—	(20×1)	—	20	נקודות
סה"כ	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — הלכה למעשה (80 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3, ועל שמונה מן השאלות 4-14.
בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה — 8 נקודות).

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

1. דיני מוקצה

ציין בנוגע לכל אחד מן החפצים (א)-(ד) שלפניך אם מותר לטלטלו בשבת, ולאילו צרכים מותר לטלטלו (לכל מושג — 2 נקודות).

- א. צלחות
- ב. מפתח לדירה בשכונה מרוחקת
- ג. מספריים
- ד. חולצה שהייתה רטובה בכניסת שבת

2. דיני חולה

- א. קשיש חולה ומחוסר הכרה, שוודאי ימות בתוך כשעה — האם מחללים עליו את השבת? נמק את תשובתך. (2 נקודות)
- ב. כתוב שלוש דוגמאות לכאבים ולפציעות שנחשבים לסכנת נפשות, גם אם הסכנה עדיין אינה ניכרת. (2 נקודות)
- ג. חז"ל אסרו להתעמל בשבת כדי להזיע (לצורך רפואה). הסבר מדוע אסרו זאת חז"ל. (2 נקודות)
- ד. פצע מדמם בשבת — האם מותר לחבוש אותו בשבת? פרט ונמק. (2 נקודות)

3. דיני עירוב תבשילין

- א. הסבר עד מתי אפשר לאפות ולבשל ביום טוב, על סמך עירוב תבשילין. (2 נקודות)
- ב. מהו הדין אם אבד אחד מן הרכיבים של עירוב התבשילין? התייחס למקרים השונים. (4 נקודות)
- ג. האם אפשר לעשות עירוב תבשילין על איטריות? נמק את תשובתך. (2 נקודות)

ענה על שמונה מן השאלות 4-14.

4. הלכות נטילת ידיים

- א. כתוב שני טעמים לחובה ליטול ידיים לאחר שאדם קם בבוקר משנת הלילה שלו. (2 נקודות)
- ב. מהו משך הזמן של "שיתין נישמין"? ציין הלכה שנפסקה בנוגע למשך זמן זה. (3 נקודות)
- ג. ציין ארבע פעולות שאחרי עשייתן האדם חייב בנטילת ידיים (מלבד שינה). (3 נקודות)

5. דיני ברכות ודיני אמן: הלכות ברכות השחר

- א. (1) מהו פירוש המילה "אמן"?
(2) מה אדם צריך לכוון כשהוא עונה אמן? התייחס לסוגי הברכות השונים.
(2 נקודות)
- ב. הסבר מהי "אמן חטופה" ומהי "אמן יתומה". (2 נקודות)
- ג. (1) אדם שסיים להתפלל ונזכר מִיַּד שלא בירך ברכות התורה קודם התפילה – מה דינו?
(2) אדם שסיים להתפלל ונזכר לאחר זמן רב שלא בירך ברכות התורה קודם התפילה – מה דינו?
(2 נקודות)
- ד. הניעור כל הלילה – מה דינו בנוגע לברכות התורה? (2 נקודות)

6. הלכות תפילת שמונה עשרה

- א. מהו תחילת הזמן של תפילת שמונה עשרה של שחרית לכתחילה, ומהו סוף זמנה לכתחילה? (2 נקודות)
- ב. מה דינו של אדם שהתפלל תפילת שמונה עשרה של שחרית קודם הזמן? בתשובתך התייחס לזמנים השונים.
(2 נקודות)
- ג. מה דינו של אדם שלא התפלל תפילת שמונה עשרה של שחרית וכבר עבר סוף זמן תפילה (לכתחילה)?
בתשובתך התייחס למקרים השונים. (2 נקודות)
- ד. כתוב כמה פעמים צריך לכרוע בברכות שמונה עשרה, וציין את סדר הכריעה בהתאם למילות הברכה.
(2 נקודות)

7. הלכות נטילת ידיים לסעודה; הלכות ברכת המוציא

- א. בתנאים מסוימים כלי אינו יכול לשמש לנטילת ידיים לסעודה. ציין שלושה תנאים. (3 נקודות)
- ב. "קודם שמנגבן, יברך".
על פי בעל הקיצור שולחן ערוך, מהו הקושי שמתעורר בעקבות הלכה זו, ומהו התירוץ לקושי זה? (2 נקודות)
- ג. ציין שלוש פעולות של אדם שלאחריהן הוא חייב לחזור וליטול את ידיו לסעודה. (3 נקודות)

8. הלכות ברכה אחרונה; הלכות קדימה בברכות

- א. היו לפניו תמרים וענבים (שניהם שלמים ושווים לו בחביבות) – על איזה מהם יברך? נמק את תשובתך.
(2 נקודות)
- ב. ציין מה הן הברכות (על מאכלים) שקודמות לברכת היין, ומה הן הברכות שברכת היין קודמת להן. (2 נקודות)
- ג. אדם שאכל תמרים (בשיעור של כזית), תפוחי עץ ואגס – מה יברך אחריהם? נמק את תשובתך. (2 נקודות)
- ד. אדם ששתה יין ואכל עוף – מה יברך אחריהם? נמק את תשובתך. (2 נקודות)

9. הלכות חול המועד

- א. (1) מהו חילול חול המועד?
 (2) מהו ביזוי חול המועד?
 (3 נקודות)
- ב. אילו בגדים מותר לכבס בחול המועד? (2 נקודות)
- ג. כתוב שני מקרים שבהם מותר לעסוק במסחר בחול המועד. (3 נקודות)

10. הלכות מאכלות אסורות

- א. האם מותר לאדם לאכול מאכל חלבי לאחר שאכל תבשיל פרווה שנתבשל בסיר בשרי? (נקודה אחת)
- ב. האם מותר לאדם לאכול מאכל חלבי עם פת שנאפתה בתנור עם בשר צלי? בתשובתך התייחס למצבים השונים של התנור ושל הצלי. (3 נקודות)
- ג. כיצד אפשר להכשיר תנור שטפטף בו שומן בשרי? (נקודה אחת)
- ד. אדם שחתך פרי בסכין, ונחתכה גם תולעת שהייתה בתוך הפרי — מהו דין הפרי, ומהו דין הסכין? (3 נקודות)

11. הלכות גנבה וגזלה

- א. (1) מה הם שני המקרים שבהם מותר לגזול להשאיר את הגזלה בידו ולשלם כסף תמורתה?
 (2) גזול שצריך לשלם כסף תמורת הגזלה, לאחר שהשתנה שווי הגזלה —
 האם ישלם לפי שווי הגזלה בעת שנגזלה או לפי שווי הגזלה בעת התשלום?
 (3) אדם שגזל חפץ והנגזל מת — מה יעשה הגזול עם הגזלה?
 (4 נקודות)
- ב. (1) מדוע אסור לקנות גזלה מגזול?
 (2) באיזה מקרה מותר לקנות גזלה מגזול?
 (3) הסבר מדוע אסור לקנות חפץ גזול גם אם הגזול גוי.
 (4 נקודות)

12. הלכות אונאת דברים וגנבת דעת הבריות

- א. "גדולה אונאת דברים מאונאת ממון". כתוב שתי סיבות לכך. (3 נקודות)
- ב. כתוב שלוש דוגמאות ל"אונאת דברים". (3 נקודות)
- ג. הסבר את המושג "אחד בפה ואחד בלב", וכתוב דוגמה למושג זה. (2 נקודות)

13. הלכות כיבוד אב ואם

- א. אילו בני משפחה, מלבד אב ואם, יש לכבד? (2 נקודות)
- ב. ציין שני מקרים שבהם הבן או הבת אינם צריכים לשמוע בקול אביהם. כתוב נימוק לאחד מן המקרים. (4 נקודות)
- ג. רופא מנתח — האם רשאי לנתח את אביו? בתשובתך התייחס למצבים השונים. (2 נקודות)

14. הלכות כלאי בגדים

- א. הסבר מהו איסור כלאי בגדים. (2 נקודות)
- ב. ציין שני חפצים (שאינם סוג של בגד) שחל עליהם איסור כלאיים. (3 נקודות)
- ג. ספה שבד הריפוד שלה אסור משום כלאיים — האם מותר לכסותה בכיסוי שאין בו איסור כלאיים ולשבת עליה? (נקודה אחת)
- ד. "עורות הכבשים שעושים מהן בגדים, מותר לתופרן בחוטי פשתן ואין חוששין לנימות של צמר וכו'". הסבר מדוע. (2 נקודות)

פרק שני — מושגים בהלכה (20 נקודות)

ענה על שאלה 15.

15. לפניך שבעה מושגים. הסבר בקצרה חמישה מן המושגים בהקשר ההלכתי שלהם (לכל מושג — 4 נקודות).

- א. ברכת מעין שבע
- ב. שמא יקדים קנה לוושט
- ג. איסור חדש
- ד. ריבית מוקדמת
- ה. נדרים סייג לפרישות
- ו. אשתו משמרתו
- ז. לא ילבש

בהצלחה!